

**ПРАВИЛА О ДУЖНОСТИМА АПСАНСКИХ СТРАЖАРА
И СТРАЖАРА ПРИ КАЗНЕНИМ ЗАВОДИМА ,
1883.**

* * *

**PRAVILA O DUŽNOSTIMA APSANSKIH STRAŽARA I
STRAŽARA PRI KAZNENIM ZAVODIMA,
1883.**

Уведено у нови инвентар бр. ~~2039~~

1 јануара 1942 год.

Београд.

ПРАВИЛА

О ДУЖНОСТИМА АПСАНСКИХ СТРАЖА И
СТРАЖАРА ПРИ КАЗНЕНИМ ЗАВОДИМА.

У БЕОГРАДУ

КРАЉЕВСКО-СРПСКА ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА

1883.

ШШ. др.
35369

ПРАВИЛА

О ДУЖНОСТИМА АПСАНСКИХ СТРАЖА И СТРАЖАРА ПРИ КАЗНЕНИМ ЗАВОДИМА.

1-^{во} Дужности стражара.

1 Дужност апсанских стражара при казним заводима јесте: да чувају предата им осуђена лица како у заводу и на радовима, тако и при спроводу.

2. Све дужности у казним заводима, а по потреби и ван завода, врше чувари, који су за то постављени. Број стражара одређује педесетар према постојећој наредби пазећи да се чувари не заморавају, а у исто време да обезбеди и осигура чување апсеника да не бегају.

3. У вече, после свршеног затварања осуђеника, педесетар чувара саопштава свима чуварима све заповести, које има и које је од управника завода добио и то јасно и разумљиво.

II. Смена страже.

4. Смена страже бива лети у 4, а зими у 5. сати изјутра. Лето се рачуна од 1. Априла, а зима од 1 Октобра.

5. Кад се нова стража приближи старој до на 30. корака, онда шилбок код оружја изазива стару стражу гласно вичући »Стража К оружју!«

6. Стара стража одмах излази на место стројења, држећи пушке »К ноги« и подпуно спремна за незадржани одлазак одма по извршеној смени шилбока и предаји.

7. Дежурни десетари — начелници стража на десном су крилу у предњој врсти, а разводници на левом. Ако је стража од 3. чувара, строји се у једну врсту, а ако је од више онда у две.

8. Дежурни десетар нове страже, води своју стражу ако је од 3. војника, у колони по 1. т. ј. један за другим; а ако их има више, онда у колону простих редова, т. ј. по два један за другим. Пушке носе о десном рамену.

9. Дежурни десетар је увек при вођењу страже с леве стране првог реда.

10. Дежурни десетар нове страже, постројава своју стражу, ако за то простора има, спрам старе и тако, да десно крило његове страже буде где је лево крило старе страже и на 4 до 6 корака између простора. За ово се служи командом »Строј фронт на лево« — односно »на десно« — на шта челни чувари у ред стану и окрену се на лево — односно десно, лицем спрам старе страже, а остали како који до постројеног дођу, то исто чине, поравњају се, и узму пушке »К ноги.«

11. Ако нема простора за оваково стројење, онда се нова стража на исти начин построји у продужењу левог крила старе страже на 2—4 корака и лицем тамо где је и стара стража.

12. У првом случају излазе дежурни обе страже кроз средину и сусретну се држећи пушке »к рамену« и дежурни старе страже предаје дежурноме нове страже број шилбочних дневних места, да ли су са пуним или празним пушкама, и означаје му која су места важна, а која мање важна.

13. По свршеној предаји и пријему броја шилбочних места, повраћају се дежурни на

своја места и дежурни нове страже издвоји потребан му број шилбока, према означеним му местима по важности, за прву смену, и нареди им да оду у стражару и тамо оставе своје ствари. пошто су предходно своје пушке оставили у сошке.

14. Кад је прва смена оставила своје ствари у стражару и повратила се, узима своје пушке и стаје на лево крило своје страже фронтом у исту страну а удаљена од крила за 2 корака.

15. Дежурни десетар поставља шилбоке, ако су тројица и мање, у једну врсту; а ако их има више у две врсте, и то по реду шилбочних места, тако, да шилбок код оружја — односно пред стражаром — дође на десно крило, одмах до њега онај, који ће при разводу први доћи на реду да се смени, и т. д., редом да на левом крилу буде онај, који ће се последњи сменути.

16. Кад их је дежурни десетар тако уредио, уверава се да ли су им пушке исправне, нарочито код оних, који ће шилбочити са цуном пушком, да ли им није пушка затиснута крпом и т. д. па ће онда командовати »прва смена пунеће — пуни!« На ову команду они који ће с пуним пушкама

шилбочити, напуне пушке под надзором десетара, а за тим на команду »ороз на место,« спусте полако ороз и узму пушке.»К' рамену.«

17. Пошто је ово извршено, командују најпре старе па после нове страже дежурни десетар »Разводник — Разводници — напред — марш!« На ову команду излазе разводници обе страже држећи пушку »К' рамену« и иду на десно крило смене тако, да нови стане у предњу а стари у задњу врсту. Са овом сменом командује разводник нове страже.

18. Старом разводнику дужност је при смењивању шилбока да контролише и допуњује заповести, које нови разводник шилбоцима издаје, да му преда исправно све шилбочне ствари, као и да је чисто око места шилбочног, да му преда сва врата, катанце, прозоре зидове, и да види и увери га, да није ма у чему повређено, што би лако служити могло за бегство осуђеника.

19. По свршеној смени шилбока, узима команду над сменом разводник старе страже, због чега сада он прелази у предњу врсту. Сви смењени шилбоци — сем оног код оружја — иду под командом, док се смена

свију не изврши. Са сменом долази и нови разводни.

20. Кад се врате смењени шилбоци старе страже, онда под надзором разводника прво испразне пушке, и разводник прегледа и уверава се да ли су сви испразнили, па их распушта да иду у стражару и своје ствари покупе и закаже им, да после тога дођу у фронт своје страже и стану на својим местима.

21. Разводници кад су се са смењеним шилбоцима повратили и њих распустили иду обојица код дежурног десетара нове страже и смене се код истог о исправној предаји и пријему.

22. Ако би биле какве неисправности, то се гледа одмах да у ред доведе; а ако је од веће важности, то се и у записник стражарски прибележи и о томе извести одмах педесетар.

23. По одласку прве смене, дежурни десетари обе страже предају један другом: стражарску собу, све ствари стражарске, кључеве, катанце и т. д. Заповести писмене или усмене, правила, број ноћних шилбока, и у опште све што се односи на ову стражу.

24. Ако се не нађе да је све чисто и у реду, ваља захтевати од старе страже, да све почисти и у ред доведе; ако ли је што од ствари нестало и искварено, то ваља одмах доставити педесетару а и у стражарски записник ставити.

Форма овога придаже се под.

25. Пошто је све ово свршено излазе дежурни десетари код својих стража, и дежурни старе страже, командује својој стражи да узме пушке» о десно раме«, па затим» »на дес-но!« »стража напред-марш!« и води је у свој стан

26. Дежурни нове страже командује својој стражи: на десно!« »десно крило напред-кругом марш!« и кад је нова стража заузела место старе страже, онда» строј фронт на лево!« Фронт се построји и дежурни командује»на лево—круг, »пушке у сошке,« стражари однесу и оставу пушке у сошке, а затим на команду »у стражару марш!« иду у стражару.

27. На овај исти начин смена се врши и онда, кад због недовољног простора нове страже построји се у продужењу старе, са разликом, што се према томе и команде а и кретања удешавају.

28. Ако пада киша или снег, онда се смена врши у ходнику или ако тога нема онда у стражари.

29. Ако нема пред стражаром сошке или пада киша, снег и т. д. онда се пушке одмах уносе у стражару.

30. Пошто је стара стража отишла и све до сада речено извршено, онда дежурни де-сетар нареди да стражари оставе своје ствари, и позове их да стану у фронт.

31. Кад су сви стали у фронт, онда их разбраја за остале смене и дужности, патроле, послане и т. д. бирајући их по важности места природи службе и т. д. да млађи и отреснији дођу на важна места, а старији и слабији дођу на мање важна места.

32. За тим их попише у протокол — записник по сменама, који се под 2 прилаже, изда им нужне заповести односеће се на стражу, и пусти их »вољно,«

III. Смена шилбока.

33. Шилбоци се редовно смењују на 2. часа, но кад су јаке препеке или мразеви, онда на 1. час а и намање. Кад је избио час у који треба стражареће шилбоке сме-

нути, шилбок код оружја долази пред средину стражаре окрене се лицем истој и гласно викне, »Смена« па онда иде на своје место, где се и он смењује. На овај позив излази из стражаре разводник и они стражари којима је на реду да шилбоче, и ако су пушке у стражари, износе их, а ако су напоље у сошки, узимљу их и излазе на линију равнања, тј. где се стража смењује и поравњају се држећи пушке, »К'ноги« а разводник стане пред њима и лицем окренут к њима, поравни их према одређеном им месту за шилбочење, прегледа пушке и командује пуњење по познатом већ начину.

34. Кад је ово свршио, командује »К'раме-ну!« »на десно« »смена напред марш!« и води јетамо где ће првог шилбока да смени.

35. Ако има шилбок код оружја онда се он први смењује и по команди разводника »К'раме-ну!« и он узима к'рамену и смена се изврши као што ће у идућим тачкама бити прописано, а по извршеној смени, одмах испразни пушку, ако и он ишилбочи са пуном пушком, и онда иде у стражару. Он дакле не иде са осталима.

36. Кад је разводник неколико корака са сменом одмакао, командује на лево »ра-ме!«

по тој команди цела смена узме на лево раме а и шилбок код оружја, и тад одпочне ходити.

37. Кад разводник доведе смену до шилбока кога ће да смени, на 4 до 5. корака, командује, »Смена-стој!», и за тим »Крамeну!« На ову команду и водећа се смена и стари шилбок (који кад угледа да му смена долази, стаје на своје место,» мирно« и држи пушку» на лево раме) узму пушке» Крамeну« За тим командује,» промена на шилбок-марш!« и нови шилбок долази спрам старог до на један корак, ту стане, и прима од старог шилбока.

Разводник се постави спрам средине између оба шилбока и позива старог шилбока да преда новом све што има предати, и пази да стари шилбок преда новоме све што предати има и што је заповеђено, јасно и разговетно, но таквим гласом, како ће то чути само нови шилбок и разводни, а нико више.

Ако су удвојени шилбоци, онда се ово сврши код једнога па онда код другога.

Не изврши ли стари шилбок предају добро разводник мора сам повторити новоме шилбоку, додати и објаснити оно што је нужно, и захтевати да му нови шилбок повтори

све што је примио. Он се такође уверава и о исправној предаји лозинке и одзива.

38. Разводнику је дужност да осмотри оно што се чува и ако примети какве неправности, да се одмах на месту увери и у испрвност доведе; а ако сам не може да изврши то одмах извести дежурног десетара, а овај то јавља педесетару, да означи границе простора преко којих се шилбок удаљавати не сме.

39. Разводнику је дужност да закаже оној смени, која прва после издатог одзива на шилбок долази, да ли јој и кога ваља заустављати кад поред ње пролази или само патроле смене, и онога који иду на осматрање.

40. Разводник пази да нико не прислушкује оно, што шилбоци један другоме предају. Управнику завода, његовом заступнику, педесетару и другим надлежним старешинама ово несме забрањивати.

41. Кад је стари шилбок све што је имао да преда, предао новом шилбоку, и разводник се о томе уверио, онда се стари шилбок уклони са свога места за један корак у десно, а нови ступи на његово место. Затим разводник командује »Стари шилбок на своје место — марш!«, стари шилбок

одлази по зади стојеће смене и стане, а разводник командује »на лево-круг!« на шта се оба шилбока окрену на лево круг.

42. Сад разводник командује смени »Смена напред-марш!« Смена полази правце где има даље да иде рад смењивања, и кад је одмакла неколико корака командује разводник »На-лево-ра-ме!« и води их другом шилбоку и на исти начин смењује све редом док све шилбоке не смени.

Оставши шилбок стоји мирно и држи к рамену, док разводник не командује смени на лево раме, а тада и он узме на лево раме и стане »вољно.«

43. Пошто су тако смењени редом сви шилбоци доводи их разводник код стражаре на линију равнања и ту их зауставља са командом »Смена-стој!« а пре тога на неколико корака командује »к раме-ну!« кад је смена стала, онда на десно — лево у фронт!« па за тим »испразни пушке.« Кад су испразнили пушке и он се о томе увери, »на лево круг!« »у сошке!« и »у стражару — марш!« А он иде дежурном десетару, рапортира му да је смену извршио, и ако има какове примидбе јавља му их.

IV. Дужности стража.

44. Кад је по предњему стража смењена, онда дежурни десетар нове страже рапортира педесетару о извршеној смени, ако је ту у месту и у близини; иначе шаље по једном чувару са страже рапорт усмени или писмени, да је смена страже извршена и да је, примио све исправно и т. д.

45. У стражарски записник дежурни десетар страже, записује све што му се важно догоди или му се какова заповест изда, нарочито од трајне природе.

46. За изванредне догађаје и важне, извештава одмах педесетара или његовог заступника.

47. Ако није оскудица у људима и могуће је шаћаће се преко ноћи један пут или два пута по једна патрола да осмотри шилбоке.

48. Кад наступи вече, онда дежурни десетар добија одзив и лозинку од педесетара, и он је после саопшти разводнику.

49. Ако је педесетар у месту страже, то је он лично издаје.

50. Лозинка и одзив издаје се на овај начин: искупе се сви који имају по дужности да приме одзив и лозинку, а то су дежурни

десетар, разводник, и ако има вођа патроле ови стану око педесетара у круг, педесетар шапне најпре лозинку на уво првом који до њега десно стоји овај одмах то саопшти ономе до себе шаптањем на уво и т. д. После тога на исти начин саопштава одзив. Онај последњи саопшти опет педесетару шаптањем на уво. Ако је последњи саопштио педесетару погрешну лозинку или одзив или оба двоје, онда педесетар даје на показани начин лозинку и одзив на ново догле док од последњег исправну лозинку и одзив не прими.

51. За лозинку се узима обично име ва-роши какве или града, а за одзив назив оружја, његовог каквог дела или што од обмундирнових ствари. И једно и друго треба да је простог имена, разумљиво и познато људима — стражарима. Одзив и лозинка су тајна страже, и такову нико несме другоме показати, и ако прокаже, биће строго кажњен.

52. При издавању лозинке и одзива треба пазити да нема кога у близини и да не при-слушкује.

53. Шилбоцима саопштавају лозинку и одзив и то првима с вечери од кад одзив

важити почне, разводници при смени, шаптањем на уво, а осталима, казују то смењујући се шилбоци а под контролом разводника.

54. На стражи се забрањује гозба, картање, посјете од женских или страних лица. Исто се тако забрањује удобност и одлажење са страже, а нарочито да се то чини без дозволе дежурног десетара.

55. Чистоћа и ред у стражари мора се одржавати, а и све стражарске ствари, као и оружје и остала спрема стражара.

56. Стражарска соба треба целе ноћи да је осветљена.

57. Дежурни десетар несме се удаљавати са страже, а ако где год оде, да обиђе шилбока или у патрулу, оставиће разводника, да га за то време заступа.

58. Стража треба да је тако спремна да може свакога часа ступити под оружје.

59. Дежурни десетар не сме сам по своме нахођењу пуштати апсенике.

60. Кад се стража позове „К оружју!“ она одмах излази из стражаре, узима пушке и стаје у ред на своје место, пушке држећи „К ноги.“

61. Стража ова не одаје почаст никоме, а за време смењивања или кад је под оружјем стоји пристojно, ћутећи, норочито при пролазу старешина у опште.

62. Стража се изазива и излази к оружју и онда, кад се каква ларма и неред догоди било код самих апсеника у апсани или напоље, или иначе, од какве гомиле људи у близини страже.

Ако се из овога произведе неред или повећа ларма, онда стража опомиње оне, који неред праве, да одустану од тога и ако непослушају, онда одмах јавља педесетару, а овај даље управнику и ако је нужно одређује људе, који ће ларму утишати и оне који неред и ларму праве опоменути да се удаље.

Но ако је случај, да стражи прети опасност да ће бити нападнута или да ће апсеници побећи и т. д. онда стража тражи помоћи, а по нужди и приликама употребљује и оружје. У оваквом случају и приликама, затварачи су дужни одмах у потпуној спреми бити и кључеве држати при себи и очекивати даљу заповест.

63. Кад се чује пуцањ где код шилбока одмах се шаље патрола к њему да види

шта је, и ако је шилбок од кога нападнут притиче му у помоћ.

64. Дежурни десетар дужан је да што чешће обилази цео свој круг и мотри да ли шилбоци своје дужности врше како треба.

V. Дужности шилбока.

65. Шилбок треба да сматра као светињу оно место, које се његовом чувању повери, па зато треба да врши најтачније све заповести, које су му издате.

66. Чим шилбок примети какву неисправност било у кругу његове дужности и иначе, дужан је одмах да јави разводнику, а овај дежурном десетару, и он је дужан сам отићи на место и уверити се о неисправности, па о томе педесетару јавити, а овај ће управнику завода ако буде протребчо.

67. Шилбок несме самовољно оставити своје место нити означени му круг прелазити без особите потребе. Он несме: дремати, седити, јести, пити, пушити, певати, звиждати, и у опште одавати се ма каквим угодностима које би га у предосторожности олабавиле. Пушку из руку ником несме довати нити је пуштати, ни с ким се несме у разговор

упуштати, а ако га ко за шта упита, одговараће му кратко и упутити га к стражи

68. Шилбок несме под свој надзор ништа примати од ког другог, осим од свога разводника или дежурног десетара. Тако исто измене у заповестима или нове заповести само ће смети примити од свог разводника или дежурног десетара.

69. Шилкок несме ником дозволити да му се преближи ни толико, да у случају напада неби могао своје оружје употребити.

70. Ако се шилбок поболи на шилбочном месту, треба или сâм или ако сâм не може преко најближег шилбока да зове разводника страже. Ако му то није могуће учинити онда он преко мимо пролазећих дозове разводника. Ако и тога нема, а нужно је да разводник дође, онда он пуца¹ из пушке у вис, те тиме дозивље разводника.

71. У времену, кад киша или снег пада, шилбок улази у шилбокану и држи пушку »К ноги« Но чешће ће излазити из шилбокне и осматрити оно што му је поверено на чување. Осим тога ноћу чим примети приближавање патроле, смене или ма кога, одмах излази на поље и стаје на место одакле ће га дочекати.

72 Разводник и смена морају увек бити под оружјем—с пушком—при смени шилбока; смена пак ових ни у ком случају не сме бити без разводника нити се сме ова извршити.

73. Шилбок несме трпити у близини свога места вику, гунгулу и гомилу људи (Тач. 27, и 28, дужности простих чувара) и у томе случају, дужност му је да оне, који то чине, опомене да од тога престану или се удале, непомогне ли опомена, дужност му је да позове стражу.

74. Кад шилбок буде од кога нападнут, или кад когод покуша да га обезоружа дужан је да употреби оружје за своју одбрану.

75 Од вечери, кад одзив почне важити, па до сванућа, шилбок је дужан, свакога, који му се приближава, да предусретне и заустави и то на овај начин: кад осети да му се ко приближава он изађе испред шилбокне или места где шилбочи 4—5 корака, заустави се и узме пушку »на руку» па викне толико гласно, колико је нужно да приближавајући се чује, »Стој!» Ако приближавајући се нестане, он ово повтори још јачим гласом и кад приближавајући се стане, пита га »Ко иде! кад му се овај каже који је и одговор буде задовољавајући, говори му »пролази« 1

дозволи му да иде својим путем пазећи при том са највећом предосторожношћу и држећи пушку на руку док из његовог круга неизађе. Али ако недобије задовољавајући одговор, или што год на њ подозрева тј да је то осуђено лице, које је самовласно из свог круга изашло или је какво друго подозриво лице, он загне пушку и више се приближи подозривом лицу, опомиње га да стане и да ће на њ пуцати и убити га, ако почне бежати а у исто време дозива разводника и јавља стражи прописаним начином.

76. Ако задржано подозриво лице или осуђеник нападне на шилбока и покуша да му отме пушку и обезоружа га, шилбок ће га одбити оружјем, а ако покуша да бежи, шилбок ће га позвати са» стој, уби ћу те«, па ако нестане пуцаће на њ.

77. Осматрајуће патроле заустављаће шилбок онако исто, као што је за поједине прописано, т. ј. кад шилбок осети да му се патрола приближава, он ће поступити по пропису тачке 74. и патрола је дужна да његовом позиву следује. На питање шилбока »Ко иде« одговори ће» патрола«, шилбок ће позвати вођу патроле са речма» вођа патроле на пред«, вођа патроле долази шилбоку др-

жећи пушку» наруку« до 4—5. корака и стане, а шилбок држећи пушку» на руку пита полу гласно вођу патроле »шта је одзив«, овај му одговора толико гласно, колико да само шилбок може чути, а при том пази да нема кога у близини Кад је вођа патроле казао исправан одзив, онда он шилбока пита» шта је лозинка«, Шилбок му такође каже шта је лозинка, и ако је исправно и једно и друго, онда вођа патроле виче» исправно«, а шилбок виче »пролази«. После вођа патроле позива своју пратњу да пође, и ако има шта да примети или опомена шилбока учини то, и онда продужава свој пут, а шилбок држећи пушку на руку остане тако, док патрола не измакне из његовог круга шилбочења, па онда продужи своје шилбочење.

78. Оне који незнају одзив или га погрешно кажу, шилбок мора задржати док стража не дође, зашта ће је он довикати. Ако задржата лица почну бежати, шилбок је дужан викнути гласно» Стој!« »пуца ћу« и ако после другог или трећег позива не стану, а лица су подозрива, пуцаће за бегајућим.

79. У редовним приликама, кад је нужно дозвати стражу, а може се то учинити без пуцања пушке у вис вршиће се ово са-

звиздаљком, коју сваки чувар треба при себи да има.

80. Како се дочекује патрола, тако се исто поћу дочекује и смена шилбока, само што вођа смене на позив шилбока, ко иде одговара »Смена«, а шилбок позива »вођа смене напред«, и кад је овај дошао и казао исправан одзив, а примио лозинку, и викнуо »исправно«, шилбок онда каже може се смена вршити« узима пушку »К рамену« и иде на своје место где се обично смена врши а вођ смене позове своју смену води је шилбоку и изврши смену како је већ прописано.

81. Шилбок код оружја несме никог страног и подозривог пустити код оружја или да у стражару уђе, док за то не јави дежурном десетару или разводнику који даље како треба поступа.

82. Шилбок код оружја изазива свагда стражу »К оружју« на начин прописати у тачки 32-гоју овима и подобним случајима: кад су пушке напољу па почне падати киша или снег, кад чује позив осталих шилбока или пуцањ пушака од њих, кад се близу страже појави ларма, гунгула и т. под. на опомену шилбока не престану од тога, кад стражи прети опасност да ће бити нападнута;

кад се у непосредној близини догоди пожар, кад долазећа патрола не каже исправан одзив или се успротиви налозима шилбока.

83. Шилбок код оружја изазива смѣну кад је час избио. (тач. 32-га).

84. Шилбок код оружја дочекује долазеће и повраћајуће се патроле и смене онако исто као и остали шилбоци и по исправно казаном одзиву пушта их да иду у стражару.

VI. Дужности патроле.

85. Патрола се састоји из једног вође патроле, који је обично разводник, десетар или педесетар, и још једног до два чувара.

86. Ове патроле одређује педесетар по реду, који он води, а одређиваће се на службу онда кад и за ову службу има довољан број чувара и појави се потреба за то, Што ће по предлогу педесетара или по сопственом нахођењу управник казног завода за ово издавати наредбу.

87. Одређен вођа за патролу узима потребан број чувара са страже, или нарочито за то одређена лица у означено време и обилази сва шилбочна места и остало што му је у заповести заказано од педесетара.

88. Вођа патроле иде напред, а његова пратња са њим 4—5 корака. Пушке носе о десно раме или на лево раме.

89. Дужност је патроле, да на свима местима, код стража и шилбока, добро разгледа, да ли је све у реду и да ли сваки своје дужности врши опрезно и као што је прописано.

90. На позив шилбока „Стој!“ патрола треба да стане, и на питање „Кој иде“ да одговори „патрола.“

91. На позив шилбока „вођа патроле на пред“, комањује својој пратњи „на руку“ и сам узев пушку на руку ид ближе к шилбоку и дошав до њега близу стане. На питање шилбока „шта је одзив“ казује му га и од шилбока захтева „шта је лозинка“ и по добивеном задовољавајућем одговору окреће се својој пратњи а речма „исправно“ на шта ови узму пушке „о десно раме“ или „на лево раме“ и кад шилбок викне „пролази“, онда полазе сви и пролазе мимо шилбока и иду даље где треба.

92. Ако је одзив погрешан, вођа патроле мора се покоравати у свему наређењима шилбока. А ако је лозинка погрешна, онда

он остаје на месту, и дозива дежурног десетара или разводника и погрешка се исправи

93. У опасним и озбиљним приликама и патрола носи пуне пушке, иначе су увек празне

94. Кад патрола обиђе и осматра сва шилбочна и заказана јој места, повраћа је њен вођа натраг одакле је и узео, а сам иде ономе који га је послао и рапортира му о извршењу патролирања и приметбама ако и какова буду биле.

95. Време, кад ће и колико патрола ићи одређује управник казног завода или десетар, но најважније је време пред зору, кад су људи уморни и склони дремежу и спавању.

96. Ако патроле обилазе и страже, онда дошав у стражару захтевају од дежурног десетара „стражарски записник“ и у њему прибележе да је Н. Н. вођа патроле са чуварима Н. Н. и т. д. дошао на стражу у 11 сати и нашао шилбоке и стражу исправно или у Н и Н. неисправно.

Дежурни десетар дужан је за ову белешку уступити записник.

97. Ако патрола на путу свом сретне каква сумњива лица да око апсана обилазе.

или и саме осуђинике да тумарају, она их узима под стражу и води их дежурном десетару на стражи и овај јавља подесетару итд., а у случају ако покушају бегати и нестану на позив, поступиће како је то прописано за шилбока.

98. Исто тако пролазећи поред апсана ако осети и чује ларму, свађу, неред и т. д. у самој апсани, доставиће по једном чувару од своје пратње дежурном десетару, а вођа с осталом патролом остаје ту на месту и гледа да предупреди нереде, бегства и т. д.

99. Ако се у путу патрола сретне са другом патролом или сменом, онда онај који први осети да му се ко приближава стане са својом пратњом узму пушке „на руке“, и вођа виче „Стој!“ и кад је сусретајућа се патрола или смена стала, пита је „Кој иде“, На добивени одговор „патрола“ или „смена“, позива вођу исте са речма „вођа смене напред“ или „вођа патроле напред“ и сам полази на сусрет оном вођи. Пошто су се на познати начин приближили један другоме, онда овај пита „шта је одзив,“ а онај по казатом одзиву пита овога „шта је лозинка“ и по добивеним задовољавајућим одговорима, први виче „исправно“ а други

„пролази“ и оба даље поступају како је то за патролу прописано.

100. Ако је од њих двојице који што год важно приметио на путу то казују један другоме и обраћају пажњу да би били предострожнији.

101. Ако патрола обилазећи шилбоке на иђе на какво шилбочно место да шилбока нема на своме месту услед разних случајности, т. ј. бегства, болести, смрти, насилног убијства и т. д. он од своје пратње оставља ту једног за шилбока, а одмах јавља о овоме дежурном десетару, који наређује да се шилбочно место попуни са чуваром са страже и даље извештава педесетара и т. д.

№ 2327

11. Јуна 1883.

у Београду

Министар правде,

Д. Г. Радовић с. р.

